

Slovo předsedy

V sobotu 12. prosince učinil OS KOVO zásadní a rozhodující krok k tomu, aby i po rozdělení ČSFR mohly odborové Kovácké svazy pracovat v obou republikách. První zasedání Konference OS KOVO přijalo takové změny našich stanov, které jednoznačně definují jako součást OS KOVO v ČSFR v každé republice právnícké osoby, kterými jsou OS KOVO v ČR a OS KOVO v SR. Tento krok vychází z reálné situace i skutečného stavu, není však konečný, i když jeho provedení je pro další řešení zcela nezbytné.

V celém demokratickém světě si získalo naše odborové hnutí v posledních letech autoritu a respekt důsledným dodržováním demokratických zásad. Konečné řešení v otázce budoucí struktury současného Odborového svazu KOVO v ČSFR může dát jen sjezd řádně a demokraticky zvolených delegátů ze základních organizací OS KOVO v ČSFR, ale i to, jak mají tyto nástupnické organizace vypadat, jakou mají mít strukturu, co od nich členská základna očekává.

Je tedy nejvyšší čas otevřít na tato témata v Kováku i Robotnických novinách veřejnou diskusi. Budou jisté oblasti, které odbory v České republice a Slovenské republice budou řešit stejným způsobem, budou však také oblasti, řešení odlišné. Vždyť vztah partnerů (vlády, zákonodárné sbory, zaměstnavatelé) i společensko-politické prostředí v obou republikách se může lišit. Je nezpochybnitelným právem členské základny v každé z republik vytvořit nástupnické svazy dle svých představ. Považují však za velmi účelné, vyměňovat si nápady a zkušenosti mezi sebou, vždyť hlavní úkol odborů, tj. zastupování a obhajoba zájmů zaměstnanců, zůstává stejný. Od ledna přechází KOVÁK do působnosti OS KOVO v České republice a ROBOTNICKÉ NOVINY do působnosti OS KOVO ve Slovenské republice. Myslím, že by bylo v zájmu členské základny i nových republikových subjektů, aby se zásadní příspěvky k odborové práci, otištěné v jednom z těchto časopisů, objevily i v tom druhém. Zásada „víc hlav víc ví“ platí stále.

Do této diskuse se chci také zapojit. V otázkách současné činnosti OS KOVO v ČSFR, především při bezproblémovém dovedení tohoto svazu k mimořádnému sjezdu, samozřejmě cítím svou odpovědnost „na federální zídli“, rovněž v oblasti mezinárodní, politické, ekonomické i v oblasti racionálního používání prostředků OS KOVO pro činnost aparátu FR. V otázkách budoucnosti samozřejmě myslím jako odborář, který bude působit na území České republiky. Proto moje úvahy o budoucnosti svazu budou vycházet především ze zkušeností a perspektiv odborů v České republice. Doufám, že slovenští kolegové tento postoj omluví. Vždyť také nechtím žádně právo zasahovat do budoucí podoby OS KOVO ve Slovenské republice. V oblasti vzájemné budoucí spolupráce samozřejmě je společná diskuze velmi žádoucí.

Protože do nového roku již mnoho času nezbyvá, chtěl bych všem členům OS KOVO popřát klidné vánoční svátky a osobní spokojenost a jistotu v novém roce. Všem obětavým funkcionářům, úsekovými důvěrníky počínaje a členy federální rady OS KOVO konče, i zaměstnancům OS KOVO chci dát poděkovat za jejich práci v uplynulém roce a popřát mnoho sil do roku 1993.

Jan Uhlíř

GASTARBAJTRÍ V CHEBU

„Nechali byste pracovat své děti v cizí zemi za dva tisíce měsíčně? V chebské Esce pracují za těžkých podmínek nezletilí Rumuni.“

Tyto a podobné komentáře v západočeském tisku v uplynulých dnech rozvířily hladinu veřejného mínění.

Také do naší redakce se obrátili čtenáři s tím, zda bychom nemohli něco učinit pro zlepšení osudu česko-rumunských dělníků u firmy Eska Cheb. „Jsem rozhořčen hy-

nismem mnohých našich lidí,“ napsal nám Petr Liščák z Ostrova.

Obrátili jsme se proto na chebské odboráře. Mají pravdu novináři popisující hrůzné vykořisťování gastarbajtřů?

„Dělají stejnou práci jako naši, a za stejné výděly,“ komentovala celou situaci Olga Hružová, hospodářka ZV OS KOVO v chebské Esce. „Novináři shání senzace a tak otiskli fotografie nebezpečného zátíží ve fabrice s ostatním drátem, a připsali k tomu, že zahraniční pra-

covníci u nás dělají za dva tisíce měsíčně v nejtěžších provozech a jsou ubytováni na pokojích po jedenácti. Není to pravda.“

Zmínění gastarbajtři se v Esce objevili v polovině září. Za vším stála slečna Hružová, shodou okolností jmenovně výše zmíněná odborářka. Pochází ze Svaté Heleny, české vesničky v Rumunsku, poblíž jugoslávských hranic, a zhruba před rokem přišla do Esky. Když viděla jak obtížné je sehnat v Chebu dělníky, vzhledem k výdělkům a možnostem v sousedním Německu se není co divit, napadlo ji, že je to slušná šance pro její česko-rumunské krajany. Netrvalo dlouho a nápad se změnil v realitu.

Přijelo jich něco přes čtyřicet. Většina ve věku do osmnácti let, ale také dvacetiletí a třicetiletí. Část rumunští Češi, část Rumuni s předky nejrůznějších národností. Do Československa přišli za lepším. Na tři měsíce, na tak dlouho totiž dostali od našich úřadů pracovní povolení.

„Pokud někdo označuje pracovní náplň našich gastarbajtřů za nelidskou, pak v nelidských podmínkách dělá většina dělníků v celé republice,“ komentovala celý případ nejmenovaná pracovnice z montáže kol. Podle Olgy Hružové firma naopak zpočátku doplácela Rumunům peníze do zdejšího

Dokončení na str. 3

ŠPASTNĚ A VESELĚ
svátky vánoční členům
týdeníku KOVÁK
a členům OS KOVO přeje
REDAKCE KOVÁK

Konference zahájila

Listopadové rozluštění státoprávní tajenky zapříčinilo svolání celostátní konference Odborového svazu KOVO, která zahájila svou činnost 12. prosince v Praze. Třicet sedm zvolených delegátů tedy místo shánění vánočních dáreků strávilo volnou sobotu řešením problémů spojených s činností federálního svazu do doby konání sjezdu.

„Okolem této konference je připravit opatření, která umožní odborovému svazu řádně pracovat i v době vzniku samostatných republik, tedy až do zahájení sjezdu v dubnu příštího roku,“ uvedl při zahájení konference federální předseda J. Uhlíř. Dále v souvislosti s nutnými změnami ve znění stanov odborového svazu uvedl, že „je třeba založit dvě právnícké osoby tak, aby nikdo nemohl po prvním lednu v nově vzniklých státech zpochybnit existenci a majetkové právo svazu KOVO.“

Pod vedením M. Štěcha pak delegáti projednali připravené body programu zasedání. Pro legislativní náročnost úpravy potřebných svazových dokumentů, se jako host zúčastnil odborník na tuto problematiku doc. Tkáč. Po diskusi a připomínkování delegáti schválili nejdůležitější bod programu – změnu stanov. Úprava je uvádí do souladu s právním řádem ČSFR a nástupnických republik, včetně konvencí Mezinárodní organizace práce a Listiny základních práv a svobod.

V průběhu jednání konference se na svém mimořádném zasedání sešlo předsednictvo federální rady, které se zabývalo problematikou hospodářských zařízení.

Po schválení usnesení byla konference přerušena, v případě závažných okolností se další zasedání uskuteční ještě tento měsíc.

POSTŘEHY ZE ŠUMPERSKA

Sociální komise sdružení České a Moravskoslezské rady OS KOVO měla své letošní poslední zasedání ve dnech 3. a 4. prosince v Šumperku. Místo nebylo vybráno náhodně. Sociální komise mapuje nejproblematictější oblasti a Šumpersko má nejvyšší nezaměstnanost v České republice. Podle slov ředitele úřadu práce ing. Ivo Bartla je v okrese 4652 nezaměstnaných, což v tzv. míře nezaměstnanosti představuje 5,53 %.

Pro ilustraci nahledněme do některých podniků v působnosti OS KOVO. Pramet Šumperk měl v roce 1990 o tisíc pracovníků více, než současných 1640. Nedostatek zakázek vede ke snižování výroby. Průměrný výdělek je 3908 korun. Metra Šumperk měla 520 zaměstnanců, nyní 364 a výdělek je o 500 korun menší než v Prametě. Rovněž se potýká s nedostatkem zakázek. V MEZ Postřelmov se snížil stav zaměstnanců o třetinu, tedy na tisíc. Průměrná mzda o 250 korun přesahuje čtyři tisíce. Některé další podniky vykazují nižší stavy zaměstnanců, v počtu jen několik stovek.

Jak nás informoval předseda sociální komise Jiří Filip, návštěva prvních dvou uvedených podniků měly ve svém programu všichni členové komise. Ještě před tím došlo k výměně zkušeností s předs-

dy ZO. Večer, kdy hodnotili svou práci za přítomnosti předsedy MSR Vladimíra Komárka, jsme zaznamenali následující postřehy:

Václav Kott: „Sociální komise si vydobyla své místo na odborářském slunci. Dokonce se nám daří i v tom, co jsme si předsedávali, že dochází k bezprostřední výměně názorů. Jezdíme po regionech a dobře víme, že regionální politika se ukazuje správnou. Zvláště malým podnikům musíme pomáhat při tvorbě kolektivních smluv. Bez fundované pomoci bychom naše členy rychle ztratili. Také naše snaha, často na úkor soukromého života, musí mít návaznost. Když je tady předseda Moravskoslezské rady, tak se ptám, jak tomu bylo třeba v případě jihlavské plátničárny, kterou jsme byli šokováni na minulém výjezdním zasedání.“

Vladimír Komárek: „Odpovím hned. Bezprostředně na vás navázala bezpečnostní komise a dále legislativní komise, která by měla vyslovit příslušná opatření. Velmi rád slyším, že budoucnost má regionální politika. Nejlépe regiony vědí, kde je tlačí bota. Měly by však vznikat dle potřeby měst a obcí tak, jak se to stalo nedávno na střední Moravě.“

Jaromír Kott: „Podniky se chovají ne sociálně, ale socialisticky. Chceme-li hájit zájmy zaměstnanců, musíme jít na velké zisky, na maximální mzdy. Sociální problematiku ať se všim všudy řeší státní orgány.“

Vlastimil Koula: „Lidé se bojí o svoji perspektivu, o svoji existenci. Když se báli mluvit a dnes rovněž, i když už z jiných důvodů. Mohou do dvou měsíců skončit. Bojí se dokonce hovořit i o odborové činnosti. A to bychom měli být jejich zvědavíky. Tento strach a nejistotu jsem zaznamenal ve všech továrnách, které jsme navštívili. Navíc chybějí dobré managementy, které by zajistily dostatek práce i za cenu změny výrobního sortimentu. Dále se sociální problémy prohlubují a vznikají další. Co vidím a slyším a také cítím, je, že to musí dělat profesionálně. Mandátní obvody to nejsou schopny zvládnout.“

Josef Štrédula: „Při návštěvách továren a při setkáních s odborovými předáky, zástupci měst a obcí, managementů a úřadů práce mě napadá nejen to, co je zapotřebí řešit v naší komisi, ale i některé další návaznosti. Kupříkladu předseda ZO Pramet odchází ze svého postu i z fabriky k soukromníkovi. On neodchází jen proto, že

Dnes v čísle:

- ZVÝHODNĚNÍ SPONZORŮ (STR. 4)
- JEŠTĚ KE SLEVĚM ČSD (STR. 4)
- DŮCHOD NEBO PODPORU? (STR. 4)

Nově v odvodu příspěvků

Odvod podílu z členských příspěvků na OS KOVO od 1. 1. 1993.

Současný stav v odvádění stanoveného podílu z členských příspěvků je celkem uspokojivý. Co však zcela nevyhovuje stávajícím podmínkám je uplatňovaný systém odvodu podílu z členských příspěvků pomocí formulářů A, B, C, D, K tomu, aby bylo možno velmi přesně sledovat včasné odvádění podílu, přistupuje ekonomický úsek FR OS KOVO k následující změně.

Počínaje 1. lednem 1993 mohou základní organizace přestat vyplňovat zmíněné formuláře A, B, C, D. Jejich povinností je uvést na příkazu k úhradě (v případě bezhotovostního platebního styku) ve variabilním symbolu (10 míst) údaje:

1. a 2. údaj: měsíc (období), za které jsou odváděny příspěvky leden = 01, únor = 02, atd. pokud se provádí platba za delší období než měsíc, uvede se vždy poslední měsíc, za který je platba uskutečňována.

3. až 13. údaj: organizační číslo ZO, které provádí platbu bez prvního dvojciferní (03) a bez pomlčky.

Pokud ZO využívají k placení poštovních poukázek, uvedou toto desetinné číslo na díl poukázky, který obdrží OS KOVO.

Současně s tímto upozorňujeme všechny ZO, že Česká spořitelna přistoupila k přečíslování všech účtů svých klientů. Na všech příkazech k úhradě je proto třeba uvádět namísto dosavadního čísla účtu 5275044-988 NOVĚ ČÍSLO PŘÍSPĚVKOVÉHO BEZNĚHO ÚČTU 82155-988 kód 0800.

V případě nejasností je možno se obracet na ekonomický úsek FR OS KOVO, tel. 02/235 79 26.

Zeptali jsme se:

PETRA MILLERA, EXMINISTRA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČSFR

Co říkáte na současnou nezaměstnanost, a jaká bude podle vás situace na trhu práce v příštím roce?

Současné statistiky prezentují určitý pokles nezaměstnanosti. Podle mého názoru je to jen optický klam. Když si uvědomíte jak velký je pokles například průmyslové výroby a spočítáte si pracovníky, kteří se na ní podílejí, jednoduchým propočtem zjistíte, že lidí ve výrobě je příliš mnoho. Z globálního pohledu by nezaměstnaných mělo být až o sedm set tisíc víc. Tento „ekonomický zákrak“ musí někdy skončit. Nedovedu si představit, že by v privatizovaném podniku mohl majitel trpět přezaměstnaností. Přičemž k tomu očekávané bankroty některých podniků, nezaměstnanost může v příštím roce velmi výrazně stoupat. Podle mého názoru by mohla v českých zemích dosáhnout až deseti procent, a na Moravě více než 15 %. Zejmé-

na-Moravu v samostatné ČR čekají výrazné strukturální změny (hutě, doly, zemědělství). Pokud v této oblasti nedojde k hospodářskému oživení, mohli by Moravané převzít úlohu Slovenska – řada politiků by této situaci mohla využít k diskusi o dalších změnách na mapě střední Evropy.

mu soukromník nabídne větší plat, on odchází i proto, jak sám řekl, že měl 2600 přátel a nyní jen 200. Měl bychom také zveřejňovat úspěchy, kterých jsme dosáhli při jednáních, při kolektivním vyjednávání, při legislativě atd. To se týká celého odborového svazu, já postrádám prodávání naší činnosti, účinnou reklamu. Dobře jsme to slyšeli od dělnic v Metře. Ony vlastně nevěděly, nač odbory jsou. To je špatné, chybí osvěta. Zamyslet se musíme i nad tím, proč na rizikových pracovištích dělají ženy přesčas. Tam zaspaly nejen odbory, ale i bezpečnostní technik a všichni zodpovědní pracovníci. Ano, na malíčkostech zjišťuji, kam jsme to dopracovali, na co všechno jsme zapomněli, čemu jsme se nevěnovali. To, že to dělá komise, volení lidé, amatérským způsobem, to nás sice slechtí, ale sami cítíme, že to není ono. Měli by to dělat profesionálně. Zatím o tom všichni mluvíme, ale sami přesně nevíme, jak by to mělo vypadat. Vždyť naše mateřské organizace trpí tím, že tam právě nejsme. Jsme voleni pro členy a ne oni pro nás. Na různých jednáních se příliš často bavíme o vnitřních záležitostech, jak bude vypadat dělení majetku apod., ale musíme dělat potřebnější věci.“

Rudolf Dvořák: „My jsme pořád jako hasiči, protože pořád někde něco hoří. Měli bychom se postarat o to, aby perfektně pracoval mandátový obvod. Od toho se všechno odráží. Když je předseda z fabriky, pak má toho dost v základní organizaci a nedokáže všechno uhlídat.“

Jiří Filip: „V Prametě se projevuje poměrně dobrá práce závodního výboru a předsedy. Lidé, když nás provázel podnikem, ho brali. V Metře je situace naprosto jiná. Před třemi týdny tam měli nové volby. No volby?! Vedení podniku přimělo odboráře k volbám funkcionářů, aby mělo s kým vyjednávat. Při diskusích s lidmi, jak už bylo řečeno, vyšel najevo fakt, že odborová práce není příliš těžká, ale potřebná. A co z toho vyplývá pro naši práci? Zřejmě brze dojde k posunu významu naší činnosti. Asi jak je tomu v Německu, to znamená závodní rada a odborová organizace. Říkám to proto, že dobře vím, jak managementy se snaží odbory odsouvat do role pozorovatelů. Navíc jsou lidé minimálně informováni. Často ani nevědí na koho se obrátit. Připomeňte-li k tomu strach, který je stále větší, pak je to alarmující. Alarmující je i to, že jsou velké kvalitativní rozdíly v práci odborových předáků!“

Vladimír Komárek: „Najednou se nám může stát, že nebudeme mít partnera, nýbrž soupeře. Musíme dokázat, že práce v odborech je solidní zaměstnání jako každé ji-

Týden ve výkonných radách

Čechy

Porada předsedů severočeského kraje SMO, předsednictvo České rady a zasedání České rady — opět stejná písnička, vše vedeno především zájmem na výsledcích práce, hlad po informacích i nápadech, zkrátka vysoce konstruktivní přístup. Nechci se stále opakovat. Sobotní konference OS KOVO — o ní se píše na jiném místě. Proto se zaměřím na informaci z Rady hospodářské a sociální dohody, konané 11. prosince v Hustopečích. A nebudou to informace příliš optimistické ani opatrné. Víme, že tyto informace se nebudou líbit nekritickým zbožňovatelům premiéra Klause, a že to tito fandové mohou chápat i jako útok na reformu. Opak je však pravdou. Myslím, že je nutné informovat naše členy o všech nebezpečích, která ohrožují ekonomickou i společenskou reformu směrem k demokratickému státu s tržní ekonomikou, ať tato nebezpečí jdou z kterékoliv části politického spektra. Víme velmi dobře, že toto nebezpečí si uvědomuje i řada (i významných) členů ODS.

V době zahájení zasedání RHSD ČR v Hustopečích jsme vážně přemýšleli o tom, zda odborové zastoupení z tohoto zasedání neodejde. V poslední době se totiž radikálně a rychle změnil přístup české vlády k tripartitě. Ministři se přestávají zúčastňovat jejího jednání, což se stalo i nyní, a to bez ohledu na to, že se měl projednávat velmi závažný dokument — návrh Generální dohody pro rok 1993. K našemu setrvání na tomto jednání jsme se rozhodli ze dvou důvodů — jako výraz uznání mistopředsedy vlády ing. Kočárníka a ministru Vodičkovi, kteří se zúčastnili zasedání tripartity a kteří svou pravidelnou účastí na RHSD ČR dávají signál osobnímu respektování tohoto orgánu (lidově řečeno našim odchodem bychom postihli nevině). Současně jsme přislíbili ing. Kočárníka, že bude prosazovat změnu přístupu ostatních ministrů. Druhým důvodem bylo, dát jednoznačně najevo, že strana odborů považuje formu jednání za prioritní a nechce být iniciátorem konfliktu. Neodpustil jsem si přitom nepřijmout dotaz na ing. Kočárníka, zda opravdu berou odbory jako sociálního partaera, když máme informace o tom, že minimálně vedení jednoho finančního úřadu v jižních Čechách zakazuje svým zaměstnancům členství v odborech. Byl jsem ujištěn, že se v takovém případě může jednat jen o nevhodnou iniciativu příslušného vedoucího.

A nyní ty závažné informace plus moje, mnoha dílčími faktory podložené dedukce. Jak jsem vás informoval, v pondělí před týdnem jsme v užším tripartitním složení na ministerstvu financí ČR dohodli principy a hlavní body připravované Generální dohody. Ing. Kočárník nás nyní na tripartitě seznámil se stanoviskem ekonomických ministrů. Vláda se odmítá zavazovat k působení v oblasti rozšiřování kolektivních smluv vyššího stupně, odmítá pasíže týkající se hospodářské politiky vlády, event. její odpovědnosti za ekonomiku státu, odmítá záležitosti platnosti a ratifikace úmluv Mezinárodní organizace práce, je zcela nejasno kolem daňových úlev pro doplňkové důchodové systémy. Své si přisadili i zaměstnavatelé především v oblasti FKSP nebo sociálního fondu. Zkrátka, obávám se, že Generální dohoda dle představ vlády a částečně i zaměstnavatelů by byla zcela bezcenným dokumentem. Určitě nebude podepsána brzy, čeká nás v tom lepším případě ještě řada složitých jednání.

A moje dedukce? Často v posledních týdnech slyším nebo čtu slova „porada ekonomických ministrů rozhodla...“ a vždy následuje sdělení, negativně se dotýkající práv zaměstnanců. Ať se jedná o požadavek zrušení prioritních pohledávek zaměstnanců při bankrotu podniků, nulové daňové úlevy doplňkových důchodových systémů, zmatek kolem výplaty nemecenského v prvních třech dnech nemoci, otázku rozšiřování kolektivních smluv vyššího stupně atd., atd. Slova „porada ekonomických ministrů rozhodla...“ si začínám pro svoje chápání nabízet slovy „premiér Klaus rozhodl...“, a to možná někdy i tak, že příslušní ministři se to dozví až ex post. Tuto dedukci sice nemohu doložit jednoznačným důkazem, ale signálů takového stavu je nezanedbatelný počet. A když si k tomu přidám skryté premiéra Klause v návrhu ústavy ČR, které posilují vládní moc a ruší rovnováhu sil jednotlivých institucí demokratického státu, propagace státních institucí (např. televize) na úkor institucí veřejných a přidám tvrzení pana Balcarowice (bývalého polského vládního činitele pana Klausovi blízkého) o nutnosti prokapitalistické diktatury při přeměně postkomunistických zemí a jeho útoky na odbory, nemohu zůstat úplně klidný. Na druhé straně optimismus pro záruku demokratického vývoje našeho státu mohou dát konkrétní projevy kontroly a samoregulující schopnosti strany pana Klause a přesvědčení, že pro většinu jejích členů jsou demokratické principy posvátné. Možná, že si někdo bude myslet, že tyto úvahy nepatří na stránky odborářského časopisu. Ale věřte, že se mohou velmi silně dotýkat právě činnosti odborů a postavení zaměstnanců. A především — diskreditace naší reformy nedemokratickým i antisociálními zásahy by mohla silně nahrát právě jejím nepřítelům z minulého režimu.

Závěrem ještě jedna faktická informace. Na tripartitě jsem vznesl oficiální požadavek na splnění úkolu, který na 34. schůzi RHSD ČR dostal ministr Vodička, tj. do konce tohoto roku předložit návrh řešení, jak od 1. 1. 1993 kompenzovat zánik evidence pracovních kategorií, když není z legislativních důvodů možné zahájit funkci doplňkových důchodových systémů. Dle bezprostřední reakce usuzuji, že se na tento úkol jaksi ve vládě zapomnělo. A není to naše první upozornění.

Jan Uhlíř

Morava a Slezsko

Kdybychom parafrázovali stále méně přitažlivý televizní program Co týden dal na Co týden vzal, museli bychom říci, že v padesátém týdnu letošního roku to byl především čas. Času si neumíme vážit, ukrádáme ho jeden druhému, aniž bychom byli označeni za zloděje. Čas, jak se říká, se nejen rovná penězům, ale často je i předčí.

Bezespory vyvrcholím činnosti Moravskoslezské rady bylo její zasedání ve dnech 10. a 11. prosince v Chudobíně. Kromě běžných projednávání, spojených s chodem organizace, nejstěžejnějším bodem bylo připomínkové tzv. transformace Odborového svazu KOVO včetně majetkového řešení. I když konečně rozhodnutí bude vysloveno sjezdem začátkem dubna příštího roku v Brně, dá se říci, že z množství protichůdných názorů převyšoval ten, který volal po regionálním mezistupni řízení. Samozřejmě musí vycházet z potřeb základních organizací. Jestli by svaz v České republice měla zastřešovat jedna nebo více rad, nelze z přehřete různorodých názorů vyhodnotit.

Na program jednání bylo zařazeno i kolektivní vyjednávání. Podle informací členů rady před uzavřením podnikových kolektivních smluv není situace příliš růžová. V mnohých případech dochází mezi vedením továren a odborovými předky ke značným rozdílným názorům, které brání časové plynulosti vedoucí k brzkému ratifikování dojednaných podmínek pro zaměstnance. Nejvíce tlačí bota malí podniky, které se často neobejdou bez pomoci ze strany MSR. Naproti tomu informace o stavu kolektivního vyjednávání kolektivních smluv vyššího stupně byly pozitivnější.

Do bodů usnesení se dostalo i převedení týdeníku Kovák do působnosti České a Moravskoslezské rady OS KOVO. Nejčastější připomínky se týkaly týdeníku jako nečitlivého, což podle názorů diskutujících mělo za následek i ztráty abonentů. Poukazovalo se na nevhodný formát, nezajímavou grafiku, nečitlivé články, malou zárovň pestrost, vzhledem k opožděné distribuci neaktualitní materiálů, především pak této rubriky. Bylo podpořeno stanovisko předsednictva na snížení nákladů, spojených s vydáváním odborového časopisu. Předseda nově vytvořené redakční rady ing. Zdeněk Škromach, to vše jistě tlumočil na jednání redakční rady 14. prosince 1992 v Praze.

Ke změnám a doplnění Stanov Odborového svazu KOVO, které byly předmětem jednání konference OS KOVO dne 12. 12. 1992, svolané federální radou OS KOVO na svém pátém zasedání ve dnech 25. a 26. 11. 1992, se rovněž hodně diskutovalo. Zatímco první den se zabývala především vnitřní problematikou Moravskoslezské rady, v pátém jednání vystoupila řada hostů, ať už z České rady, tak z firmy EKOTRANS a Masarykova institutu pro zaměstnanost a sociální politiku.

Dvoudennímu zasedání MSR předcházelo jednání jejího předsednictva dne 9. prosince rovněž v Chudobíně poblíž Litvče. Zabývalo se zprávou o činnosti, návrhem plánu práce pro první pololetí příštího roku, návrhem rozpočtu na další rok, transformaci Odborového svazu KOVO, zprávou o činnosti sociální komise atd.

Na dojem ze tří chudobínských dnů jsem se zeptal předsedy Vladimíra Komárka. „Vyjádřím se především k otázkám transformace Odborového svazu pracujících v kovoprůmyslu. Mezi vyjádřeními k budoucí podobě svazu po rozdělení státu na dvě republiky nechyběly ani výtky na současný systém. Nikdo však svou kritiku nekonkretizoval. Co vlastně nefunguje? Lidé, struktura, mechanismus? Myslím, že by se měla provést analýza práce. Měli by to udělat odborníci, kteří by dali i návrh na řešení. Osobně si myslím, že nám chybí řádný tok informací oběma směry. Tato otázka se týká všech odborových funkcionářů, ať už kritiků. Co jsi udělal, pane kolego, pro to, aby tvoje připomínky nebyly jen slova, vyslovená hekticky a opakovaně jednou za čtvrt roku na zasedání? Zatím se mi zdá, že leccos je bráno emotivně, i když si myslím, že bez určitých emocí naše práce není možná. Leccos, co se tvořilo hned v roce 1990, bylo děláno bez zkušenosti a evolučních znalostí. Nelze všechno zhorit a začít znovu. Přicházejí nové podmínky a my na ně musíme reagovat. Teprve čas ukáže, jak se práce daří. Snad neumíme svou práci dostatečně prodat. Faktem však je, že i když je naše činnost dostatečně ventilována, mnozí informace nepřijímají. Ani si v odborném tisku nepřechouti potřebné informace. Zaráží to především u renomovaných funkcionářů.“

Nyní lze navázat na první odstavec o ztrátě času. Vzdor všem skolením a seminářům, které se zabývaly uměním jednat, diskutovat, polemizovat, apelovat, prosazovat, tolerovat atd., mnozí členové během dnů, respektive tří dnů předvodit, že do nich byla investice na školení zbytečná. Jakoby se zhlédli v parlamentu, uplatňují neracionální verbalizaci. Emotivní pojetí při diskusích příspěvkové kolegy svědčí nejen o nízké kulturní a společenské úrovni, ale i o ztrátě taktu a diplomacie. Spousta inkertiv zbytečně prodlužovala jednání. Jedni a titíž ve svém nekritickém sebevědomí sobecky předváděli rétorická cvičení. Sami o sobě si myslí, jak jsou erudováni. Nadarmo se neříká, že člověka více poznáme podle jeho otázek než odpovědí. Byly i takové otázky, které před jejich položením byly zodpovězeny. Dokonce ani po hlasování někteří jedinci nechtěli výsledek respektovat a pustili se do zpochybňování. Často apelujeme na demokratičnost, ale zapomínáme, že demokracie je především disciplína. Dodržovat tyto intence znamená vážit si druhého času jiných i svého. Rohužel, emoce některých nevěze předělat. Přimlouval bych se i přesto, že byt odborovým funkcionářem není zrovna populární ani přitažlivé, aby se rada omladila. Lidé nezatižení manýrami minulosti budou dělat

Slovensko

méně chyb. V záplavě zbytečných slov bylo výjimkou třeba vystoupení, věcné a konstruktivní, od Jiřího Filipa nebo Josefa Středuly, Ano, jak říkal A. Čechovi „Stručnost je matkou velkého nadání.“

A ještě poznámka. Předseda MSR OS KOVO Vladimír Komárek tímto tlumočí Moravskoslezské pour felicitér '93 — tedy mnoho úspěchů, zdraví a pohody v příštím roce. Alois JEDLIČKA

Vedení SR OZ KOVO přivítalo 8. 12. 1992 talianských odborárov, kteří ako hostia KOZ SR strávili jeden deň na rokovaní s kovákmi. Kolegovia Enzo Parziale, generálny tajomník CGIL z Beneventa (kraj Neapol), Giuseppe Zarro a Concetta Covino boli poverení kovákmi z regiónu Benevento, aby nadviazali pracovné kontakty so slovenskými kovákmi. Ich mesto a región predstavujú jedno z mála centier priemyselnej výroby v južnej Itálii. Juh Itálie trpí až 30% nezamestnanosťou. Tento problém a mnohé iné môžu byť základom výmeny skúseností medzi SR OZ KOVO a regionálnou organizáciou odborov v Benevente.

9. 12. 1992 predsedsa SR Jozef Krumpolec a podpredsa Eugen Skultéty rokovali s primátorom mesta Kollárovo p. Haršányim. Posudzovať sa stav rozvoja regiónu a pomoc OZ KOVO pri presadení projektu rozvoja. Bolo dohodnuté, že primátor zabezpečí spracovanie štúdie rozvoja regiónu, ktorú poskytne pre SR OZ KOVO.

V ten istý deň predsedsa Jozef Krumpolec rokoval se zástupcami podniku ZTS Dubnica nad Váhom k zriadeniu pobočky Nadácie START v Dubnici. Má riešiť problémy nezamestnanosti v regióne. Zároveň bol Jozef Krumpolec podrobne informovaný a pripravovanom privatizačnom projekte ZTS Dubnica.

Jozef Krumpolec a Eugen Skultéty rokovali na pôde Národnej rady Slovenskej republiky s poslancami Polkom a Zingorom a s odborným poradcom NR SR docentom Baxom o konverzii zbrojnej výroby a jej dopadoch na ekonomiku Slovenska. Zároveň bola dohodnutá účasť Jozefa Krumpolca na rokovaní s americkými senátormi a zástupcami Státneho departementu USA na 10. 12. 1992.

10. 12. 1992 rokoval Jozef Krumpolec s riaditeľom Nadácie START p. Roethanom z Holandska o ustanovení pobočky nadácie v Dubnici. Bolo doporučené výber pracovníkov do tejto pobočky realizovať konkurzom.

Zároveň bola vyjasňovaná pomoc holandskej vlády, ktorá zatiaľ nie je plne koordinovaná a v budúcom období by mala byť uskutočňovaná prostredníctvom agentúry START.

Uskutočnili sa tiež pohovory s potenciálnymi uchádzačmi o miesto šéfredaktora Robotníckych novin.

V popoludňajších hodinách sa Jozef Krumpolec zúčastnil na konferencii ZO OZ KOVO v TESOM (predtým Tesla) Vrábľe. Podal stručnú informáciu o posledných rokovaníach medzi vládou a odborami, predovšetkým k otázke rozpočtu a k vyhrádam, ktoré boli vládou adresované.

Tesom Vrábľe je v ťažkej ekonomickej situácii, východisko bude predstaviteľstvo a dozorná rada hľadať v spoločnom riešení s Fondom národného majetku, najbližšie rokovanie bude 15. 12. 1992.

Vo večerných hodinách 10. 12. 1992 sa zúčastnil Jozef Krumpolec na rokovaní Národnej rady Slovenskej republiky s delegáciou senátorov Kongresu USA a zástupcov Státneho departementu USA. Za slovenskú stranu se zúčastnili zástupcovia branno-bezpečnostného a zahraničného výboru NR SR. Tímecili sme americkým hostom naše kritické stanovisko k neadekvátnemu priebehu konverzie zbrojnej výroby, o ktorom rozhodol bývalý prezident ČSR a Federálna vláda začiatkom roku 1990. Zároveň sme ubezpečili, že Slovensko má záujem vstúpiť do rodiny európskych štátov, ako štát demokratický, ktorý bude rešpektovať prijaté medzinárodné záväzky. Rokovanie viedol poslanec Dr. Laluha, predseda zahraničného výboru NR SR. Zo strany poslancu Kanisa bolo zdôraznené, že o vznik ČSR sa zaslúžil prezident USA Wilson. Zeláme si, aby i vznik nového štátneho útvaru — Slovenskej republiky — sa spájal s politikou pochopenia USA voči nám.

10. 12. 1992 sa zišlo asi 500 predstaviteľov ZO rôznych odborových zväzov z východoslovenského regiónu s predsedom vlády SR Vladimírom Mečiarom. Na stretnutí v košickom Dome kultúry dominovali svojim zastúpením opäť kováci. Vládna strana bola okrem premiéra zastúpená podpredsedom vlády SR Romanom Kováčom a piatimi ministrami. Bola ocenená odvaha a serióznosť odborov, ktoré svojim postojom najmä k prvému návrhu štátneho rozpočtu Slovenska pre rok 1993 orientujú vládu zintenzívniť prácu, a tak vyvolať kroky, ktoré pomôžu predchádzať problémom. Treba poznamenať, že to bolo tretie stretnutie vlády SR s odborami alebo lepšie povedané, na náde odborov, a to na stretnutí 11. 11. 1992, 3. 12. 1992, tzn. v priebehu uplynulých 39 dní tretikrát. Svedčí to o autorite odborov pri riešení celospoločenských a najmä sociálnych otázok v Slovenskej republike a o pragmatickom postoji slovenskej vlády, ktorá sa usiluje o celospoločenský konsenzus pri vzniku nového štátneho útvaru.

Kováci, ako iniciátori týchto stretnutí, vyjadrujú presvedčenie, že dialóg s vládou, ktorý je na prospech celého obyvateľstva, bude pokračovať aj po 1. 1. 1993. Respektovanie nezávislých odborov patrí napokon k prejavom demokracie a vyspelosti štátu. A o to sa Slovensko usiluje.

11. 12. 1992 sa predsedsa SR OZ KOVO Jozef Krumpolec zúčastnil na rokovaní predsedov výrobných odborových zväzov k záverom vedenia Snemu KOZ SR a k príprave samotného zasadania Snemu KOZ SR.

Na rokovaní upozornil na plnenie hlavných programových úloh KOZ SR, pripomenul, že nebola vytvorená komisia zo zástupcov regionálnych odborových združení, ktorá by posudzovala regionálnu politiku, a vyjadril obavy z absencie zákona o sociálnom fonde, ktorý by nahradil FKSP.

Popoludní odcestovali Jozef Krumpolec, Eugen Skultéty a Anton Mifka, výkonný tajomník SR OZ KOVO, do Prahy na rokovanie vedenia OZ KOVO k zabezpečeniu činnosti stálej konferencie OZ KOVO. Eugen Rutkay, tlačový tajomník Slov. rady OZ KOVO

Čas se naplnil

Známe tu situaci z hororů a psychologických dramát: přichází něco, co nikdo nechtěl, a přesto mu všichni uvolňují cestu a dokonce slouží. V podobné roli bezmocných diváků — či mimovolných uskutečňovatelů — jsme se teď ocitli my všichni: stát, jehož krásnou budoucnost jsme si ještě před třemi roky představovali, se rozpadá. Náhlá „mnichovanství“ nás asi hned tak nepustí, i když politické obou stran budou tento akt prezentovat jinak — jako národní, ekonomickou nebo politickou nezávislost. Rovněž naše víra, že šlo skutečně o nezvratný, zákonitý proces, a že to zkrátka dál fungovat NEMOHO, nebude asi dostatečně hluboká na to, aby vyvrátila podezření, že vina spočívá především na obou politických reprezentacích.

Mluvíme-li o vině, nemůžeme pominout ani roli sdělovacích prostředků. Ani u poměrně objektivních Lidových novin se čtenář v uplynulých měsících a letech nemohl zbavit dojmu podivné tendenčního výběru témat a článků — především těch přebíraných ze slovenského tisku. Od začátku byla obecná představa o Slovensku v Čechách zkrácená a neúplná. „Shazování“ určitých jevů i osob bylo na denním pořádku. Tento zkrácený pohled se jasně projevil na suverénních předvolebních tvrzeních „Mečiar nevyhraje!“, jejichž autoři vůbec nebrali ohled na zcela jasně předvolební průzkumy. Sdělovací prostředky se podílely na přilévání oleje do ohně už v době, kdy počet zastánců samostatného státu na Slovensku nepřekročoval 10%. Strach zvěšuje — nejen v předstávkách, ale i ve skutečnosti.

Většina z nás si otázky „proč?“ položí ještě mnohokrát. Odpověď na ni bude asi vždy rozporná. Především si musíme ujasnit jedno: svět nás rozhodl NECHTEL. Jakékoliv řeči o přijatelnosti „civilizovaného rozpadu“ jsou jen zakrýváním této skutečnosti.

Navíc není jasné, zda právě tato civilizovanost není celosvětově — a především pro západní svět — nebezpečnější než například „jugoslávská varianta“. Quebec v Kanadě, Baskové a Katalánci ve Španělsku, Walesané ve Velké Británii, Vlámové a Valoni v Belgii, Němci v italských Alpách, ti všichni dostanou do rukou argumenty pro to, že západní svět může být světem národních států, aniž by tím ztratil svůj demokratický charakter. Nehledě k tomu, že tyto argumenty jsou dosti pochybné, nám žádný ze jmenovaných států asi příliš věčný nebude.

Ano, pro rozpad existují objektivní důvody. Slovenská politická scéna se od české značně liší — je posunutá víc doleva oproti té v Čechách a na Moravě a její představitelé jednají spíše autoritativně než demokraticky. Stejně se liší slovenská společnost: pro ni nebylo uplynulých čtyřicet let zdaleka tak velkým úpadkem v tolika oblastech jako pro společnost českou. Socialismus vystavěl obudně tvárný a panelová sídliště a zmrzačil tak přirozený estetický smysl lidí, znečistil prostředí — ale v hmotné sféře znamenal pohodlí, konec bíd. Dvacet let předválečného Československa navíc nestačilo bez zbytku odstranit polofeudální útlak a ustavit občanskou společnost založenou na myšlence svobody jedince; socialismus tudíž nemohl tolik zničit.

„Socialistictější“ politika slovenské vlády — stejně jako politika s důrazem na národní stránku — nezačala po Mečiarově nástupu na trůn; stačí porovnat křivku růstu životních nákladů na Slovensku s obdobnou křivkou v českých zemích a dvojí záměnu Mečiarova a Černogurského lehce přehledněme. Přesto bylo Mečiarovo vítězství přelomem: stejní lidé v Čechách, kteří předtím horovali pro referendum, najednou začali tvrdit, že referendum nic nevyřeší a že by dokonce bylo „proti vůli občana!“ Kde to jsme? A kdo jsme — jsme opravdu ti praví Evropané, odlišní od „slovenských Asiátů“, jak je někteří z nás s oblibou nazývají?

Jistý kladný význam tříletá debata o rozpadu měla — ne proto, že znovuzrodila český nacionalismus, či spíše šovinismus, ale proto, že, byť to zní paradoxně, stabilizovala demokracii. Demokracie totiž není něco vyššího než diktatury; znamená obrovské množství mikrodiktatur a problémů, které se navzájem omezují, a udrží se

jen za té podmínky, že žádný problém výrazně nedominuje — „nepřečnivá“, není zřetelně výraznější než jiné. Silné a bohaté demokracie udržují tuto situaci tím, že řeší velké problémy dřív, než jim stačí přerůst přes hlavu, slabší demokracie svou malicherností, tím, že nafukují a zveličují problémy menší. Většinu Čechů a Slováků nejvíce trápí ekonomické problémy... Řešení bylo po ruce.

Tento stát neměl jen sedmdesátiletou historii. Historie česko-slovenské vzájemnosti je přinejmenším dvakrát, spíše třikrát tak delší (nepočítaje Velkou Moravu nebo husitské bratry). Tato vzájemnost je tedy delší než stát. A v tom je určitá naděje.

MIROSLAV DOČKAL

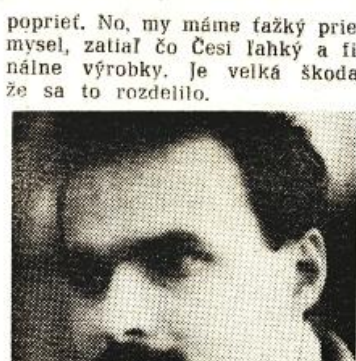
CO ŘIKÁTE NA ROZPAD FEDERACE?

ZEPTALI JSME SE ZAČÁTKEM PROSINCE NĚKOLIKA PRACOVNÍKŮ NA VÝROBU LOŽISK V KYSUCKÉM NOVÉM MESTE

● Ing. Štefan Holtán, 40 let, ekonom:

— Osoone si myslím, že k tomu nemuselo dojít, za podmínek, že by se skôr respektovali názory slovenskej časti — pretože nám išlo o jedinú vec: aby skutočné vzťahy medzi Čechmi a Slovákmi boli rovnoprávne bez akéhokoľvek podfarbenia. To bola základná vec a od nej sa mali odvíjať všetky ďalšie riešenia. Možno z tohto dôvodu nastane otázka, ako sa to malo urobiť — či to mali urobiť strany alebo občan prostredníctvom referenda, no domnievam sa, že v tejto etape je už na referendum škoda peňazí. To sa malo urobiť oveľa skôr. Fakt je ten, že pre obidve republiky, aspoň v počiatkovom štádiu — ak nebudeme rozumní — to bude znamenať zmenšenie trhu a teda i odbytky pre výrobky, pretože západné trhy sú presýtené a na východe sú problémy ako ne-solventnosť. Skutočne bude veľa záležať na tom, aby sa vzájomné väzby nepretrhali. Potrebujeme z Českej republiky vstupný materiál, a potrebujeme aj odbytká. Nakoniec aj táto fabrika bola postavená s pomocou českých technikov a robotníkov, takže nemáme záujem pičiť priateľské či iné púť, a naopak máme záujem o vzťahy a spoluprácu.

● Ján Kuliovský, 26 let, provozní zámečnick:

— Myslím, že je to správne aj z politického, aj z ekonomického hľadiska, a že každý národ má právo na vyjadrenie seba samého. Nehovorím to určite, no možno — to mať v delšom časovom horizonte kladný vliv aj na môj zárobok.

● Petr Ježek, 24 let, programátor - analytik:

— Jsem proti a vždycky jsem byl. Pocházím z Moravy, přistěhoval jsem se za manželkou. Na tuhle fabriku rozpad nějaký zvláštní negativní dopad asi mít nebude, ta by se rozpadla tak jako tak. Ze tady skončím a přestěhuji se na Moravu, s tím dost pravděpodobně počítám — ovšem z ekonomických důvodů. Politicky vidím chyby na obou stranách, pokud jde o rozpad.

● Josef Kuric, 31 let, technolog:

— Moc som nad tým ani nerozmýšľal, dosť máme svojich starostí pracovných, a ešte toto... Či to bude lepšie alebo horšie, ťažko povedať. To nikto z nás nevie.

● Ján Donoval, 45 let, dělník:

— Je to normálny prirodzený proces, doplnenie samostatnosti každého národa — čo nehovorím iba preto, že som členom Slovenskej národnej strany. Je to logické, veď národy sú všade a nikto tento proces nezastaví ani vo východej, ani v západnej Európe. I tí Baskovia onedlho dostanú nezávislosť, i Biafra v Afrike... Verím, že takisto budú mať svoj štát i Rómi v Indii, Kurdovia. Trebás sa budeme mať dva či desať rokov zle, no toto sú procesy na sto, na tisíc rokov. Nemá zmysel to väzať na jednu generáciu.

Anketa

● Ľudmila Šanik, 54 let, soustružnick:

— Je to správne, že sú Slováci samostatní. Podľa mňa sa to neodrazí ani na fabrike ani na mojom zárobku, no, dúfam, že po čase by sme sa mali dať ekonomicky i inak viac do kopy a taktiež viac preraziť do sveta. Do platieh rokov by sa to malo zlepšiť. Ako som povedal, je to správne — nech Slováci dokážu, čo vedú.

● Milan Pupík, 39 let, ekonom:

— No — záleží na tom, z akého hľadiska to pozeráme. Možno, že to bolo trochu násilné. Slovenská strana prišla s návrhom istej formy spoločného štátu. Česká strana presadzovala iba to, čo je, nič inšie. Tak sa mi zdá, že väčšie tlaky na rozpad federácie boli potom z českej strany, i keď sa to teraz interpretuje i opačne. Ekonomiku to podľa môjho názoru neovlivní, v tomto smere všetko záleží od nás.

● Imrich Ďuriš, 48 let, technický úředník:

— Bolo už načase. Bolo to veľmi správne rozhodnutie, a keby padlo pred dvadsiatimi rokmi, bolo by neskoro. Ekonomicky sme na tom zle už sedemdesiat rokov, niekoľko rokov naviac nám už nič neurobí. Určite sa to zlepši, ale kedy, to nezáleží iba na Slovensku, ale aj na vonkajších okolnostiach.

● Katarína Duranová, 41 let, technoložka:

— Vždy, keď sa niečo rozpadá, je to veľmi smutné. Mám sestru na Morave, voči Čechom nič nemám, no, myslím si, že je to nerozumné, pretože zhratime obaja, ako v manželstve. Myslím, že to zpusobily obidve strany rovnou mierou a rovnako veľkými ambíciami. Nepozeraly sa pritom na obvyčajných ľudí, ktorí majú obrovské problémy vôbec prežiť — som rozvedená s dvoma deťmi a kolkokrát nemám na chlieb. Myslím, že to mohlo byť oveľa lepšie, keby tí ľudia neboli takí tvrdohlaví, hlavne tí, čo mohli niečo spraviť — nepozreli sa na ostatných, ale iba na seba. Som veľky optimista a domnievam sa, že raz bude lepšie — bude to ale trvať veľmi dlho a veľa ľudí zrejme biedu ako kedysi, hlavne na Kysuciach, na Orave, na Liptove, a Slovensko na tom bude o mnoho horšie ako Čechy. Aj keď vieme lepšie robiť ako český národ, to je skutočnosť, ktorá sa neda

Zaujalo nás

Kritický nedostatok dělníků, kteří odcházejí za výdělkem do Německa nebo k soukromníkům, vyřešil management akciové společnosti Eska Cheb nábořem zahraničních pracovníků... od října pracuje v největším chebském podniku vyrábějícím jízdní kola asi 45 Rumunů, kteří jsou potomky českých přesídlenců. Věk rumunských pracovníků se pohybuje od 16 do 18 let...
HN 2. 12 1992

jen tím, že „cizinci“ obsazují pracovní místa... závažnějším problémem je to, že Češi narušují německým zaměstnancům mzdovou úroveň.
Horst Ott, tajemník americké pobočky IG Metall, odborového svazu kováků v SRN, ČMZN 5. 12 1992

Chápeme, že pro vaše lidi je práce v Německu výhodná. Vydělají víc než doma. Nevídí ale, že berou práci našim, a že v blízkosti hranic už začínají být na Čechy alergičtí... Němečtí odboráři jsou s přílivem Čechů i bývalých „dederonů“ znepokojeni. Není to

Český premiér chtěl od počátku, aby Slováci odešli z federace, což Mečlar nejprve nepostihl, vsadil příliš vysoko, a prohrál... chce-li někdo rozdělit stát, měl to říci zcela jasně v rámci volební kampaně... valná většina voličů nevěděla, že vlastně volí rozdělení země...
A. Goedmakersová, členka Evropského parlamentu, ČMZN 4. 12. 1992

V. Klaus je v nesnadné situaci, má-li na jedné straně „odsoudit“ své zasloužilé straníky, kteří přijdou o federální posty — a na druhé straně nevyvolat koalici pravicí... Naštěstí se ale budou nadělovat nejen místa ministerská, ale i šéfovské židle v řadě ústředních institucí, takže koaliční bilanci bude z čeho vyznačovat.
MF Dnes 4. 12. 1992

Depresia je však zrejme prirodzená vlastnosť dnešného intelektuála. U mňa to navyše súvisí s faktom rozpadu ČSFR, s tým, že sa budem musieť vyrovnat so stratou vlasti. Ja totiž Česko-Slovensko beriem ako svoju vlasť. Nepochem z rozpadu štátu nikoho viniť, to nechám na historikov, avšak moje súčasné pocity sa nepadne podobajú tým, ktorým som musela čeliť v šesťdesiatom osmom, keď som sa rozhodla emigrovať.
Zuzana Szatmáryová, Žena Európy, Práca 1/12 1992

Ty zatracené daně...

Takový povzdech, někdy malič-ko jiný, ale se stejným smyslem, vyjde z úst nejednoho člověka po nahlednutí na výplátů pásku při dobře mzdy. Do budoucna na tom nic nezmění a nevrátí úsměv do tváře plátce její vyjádření ve dvou sumách namísto dosavadní jedné.
Stejný povzdech by měl zaznít z úst ministra financí, ministra kontroly, premiéra vlády i vlády jako celku, když si připomenou současné přiznané miliardové ztráty na daních a předpokládané schodky v příštím roce. Nejen oni, ale i řádově občané se nad těmi čísly zamýšlejí, a tak není divu, že nejedna poznámka k nim je k zaslechnutí při cestě ve vlaku, autobuse, v tramvaji. Samozřejmě, že stejně je tomu u ponku, za kancelářským stolem, za pultem a ani hospoda nezůstává lhostejná.
Některé názory „lidových ministrů financí a lidových premiérů vlády“ stojí za zamýšlení. Co říci takovému argumentu, že

„to do pořádku nedají, když jen v cenách je taková džungle“. Ten- to pohled je doprovázen dalšími a dalšími názory. Z nich třeba, a to je jen ukázka, následujícího obsahu:
Jak je možné získat přehled o příjmech, když stejné pivo stojí v jedné restauraci pět korun, ve druhé padesát a ve třetí třeba i sedmdesát? Nebo, když v jedné a téže restauraci budou dopoledne prodávat pivo za zmíněných pět korun, v poledne za 15 a večer za třicet? Jak asi může vy-padat takové příznání k daní, je nablédní. To se netýká jen uve- deného piva a hospod. To samé platí pro jakýkoliv výrobek — kromě těch čtyř druhů masa, o kterých byly stanoveny maximální ceny. Okřídlené rčení, že „trh vše- chno srovná“, asi není tak zcela pravdivé, což dokazuje právě mi- mořádné stanovení cen.
Ani ve službách to s cenami ne- ní lepší. Přijde-li řemeslník, pod- nikatel či živnostník provést ná-

jakou opravu nebo jinou práci, pak hned po příchodu, nejspíše při eventuelním sjednání cen- ny [což bývá málokdy], položí otázku, zda bude zákazník chtít účet. Ten, i když ví, že nedělá dobře [s pocitem, že to bude mít možná levnější nebo lépe provede- né, a také aby si to hned na začátku nepošpatnil], řekne — ne. Měl se však s tou lepší či levnější prací. Obvykle zaplatí stejně jako kdyby účet požadoval, a někdy ještě víc. V jiných pří- padech chce zákazník ukázat dobrou vůli a předem, hned na začátku akce oznámí, že účet nepožaduje nebo nechce. Někdy je účet vystaven, ale na kusu pa- píru a bez jakýchkoli údajů, z kte- rých by se dalo zjistit, kdo práci provedl, kdy a jak vůbec se ke kalkulačce dopravoval. V tomto případě je zřejmé, že tento „pří- jem“ podnikavý podnikatel zcela jistě účty „neprožene“. Jen část podnikatelů je poctivá a jedná opravu seriózně. Jen část vyúčtu-

je provedení zakázky a odevze- stá tu daň.
Těmi nejpořádnějšími plátcí da- ně jsou zaměstnanci větších a velkých podniků, institucí a různých zařízení, kde každá koruna „musí projít rukama“. Horší je to u malých firem. Tam se dá na- příklad vykázat mzda 4000 korun, z které je odevzena státu daň, a další dva, tři, čtyři tisíce, či kol- ik, jdou z ruky do ruky. „Tu máš, proč bys z toho platil daň? Ušetříš ty, ušetřím já.“
Zaměstnanec si opravdu neuško- dí hned. Poškození pozná až při nemoci, úrazu nebo o dovolené. To není konec „lidové diskuse“, ta jede dál a dál.
To, co bylo uvedeno jako pří- klady, to jsou jen některé kandi- dy a kanály, kterými státní unika- jí daně. O dalších a větších se asi ví, a když ne, pak je ty kanály třeba hledat a důkladnými „ná- hony“ je dostat do mínyce stát- ního rozpočtu, aby byl dostatek finančních prostředků tam, kde chybí, nebo jich je málo. Pořádní plátcí daní, zaměstnanci bez nadě- je na koupi zahraničního auta za půl miliónu, ti budou takovému konání určitě fandit. —kk—

ODBORY - ZÁKLADNÍ SLOVNÍKOVÁ HESLA (16)

KOVÁCKÉ ODBORY VE SVĚTĚ

Odborové svazy kováků existují v různých zemích světa od poloviny 19. století. V roce 1893 vznikla Mezinárodní kovácká federace (IMF) koordinující činnost národních kováckých svazů. Dnes je IMF největším průmyslovým odborovým svazem na světě. Taková vzájemná podpora mezi kováckými svazy má šanci ochránit práva zaměstnanců na celém světě. IMF brání práva odborových svazů, pomáhá spojení svazů průmyslově rozvinutých zemí v Evropě, severní Americe a Japonsku se svazy v méně rozvinutých zemích Latinské Ameriky, Asie a Afriky. V Evropě IMF aktivně podporuje Sociální chartu základních práv zaměstnanců, kterou vlády zemí EHS podepsaly v prosinci 1989. Tato charta zaručuje mimo jiné:

- právo vytvořit odborový svaz a kolektivně vyjednávat,
- svobodu výběru zaměstnání, za které bude odpovídající odměna,
- právo hledat zlepšení životních a pracovních podmínek,
- právo na odpovídající sociální ochranu,
- právo na odborné vzdělání,
- stejná práva pro ženy a muže, zvláště rovnoprávný přístup k pracovním možnostem, stejné platové a pracovní podmínky, právo na vzdělání a pracovní postup,
- právo na informace, konzultace, zvláště v podmínkách rychlých technologických změn, restrukturalizace, nadstavu dělníků a zahraničních pracovních sil,
- právo na zdravotní ochranu a bezpečnost na pracovišti, včetně odborného vzdělávání, informací a konzultací,
- právo na důchod a vhodné životní podmínky v penzi.

Každý kovácký svaz reprezentuje zaměstnance odvětví, jež zahrnují veškerý průmysl, v němž dochází „ke styku“ s kovem. Do kovoprůmyslu patří automobilový průmysl, letectví a kosmonautika, strojírenství, elektrotechnika, elektronika, stavba lodí, oceľárny, opravné dílny, montáž výrobků z kovovými částmi.

Ve světě existují tři formy odborového sdružování kováků: 1. v odvětvových sdruženích, 2. v řemeslných sdruženích, 3. v obecných svazech. Záleží na typu daného podnikatelského subjektu. Pokud v zemi existuje jednotný odborový svaz kováků (jako např. ve SRN IG Metall), pak všichni zaměstnanci z oblasti kovoprůmyslu patří do stejného svazu. Stejně manuálně pracující dělníci jako i úředníci. V takovém případě neexistuje dělení na různé profesní svazy uvnitř závodů. Do IG Metall patří například všichni pracovníci daného odvětví a nevídaní zde rozpor mezi různými svazy. Zaměstnavatel jedná jen s jedním svazem a také finanční a jiné zdroje svazu jsou dostatečně koncentrovány pro široké spektrum činnosti.

Ve Francii existuje struktura jiného druhu — velké všeobecné svazy se od sebe liší svou politickou orientací. Jeden je např. spojen s komunistickou stranou, druhý o sobě prohlašuje, že je politicky nezávislý, třetí je zaměřen na socialisty či republikány. Zaměstnanci se pro členství rozhodují podle svých politických názorů. Vztah k politickým stranám, státu a k vládě je velmi citlivým místem všech kováckých svazů. Zlatým pravidlem členských zemí IMF je, že musí být zcela nezávislé a politicky autonomní. To ovšem neznamená, že kovácké svazy nehraní v politickém životě žádnou roli. Vždyť rozhodování o zákonech a o opatřeních v ekonomické a sociální oblasti se citelně dotýkají všech kováků. Kovácké svazy se účastní diskusí v procesu přijímání zákonů, o jejich úpravách a různých dodatcích. V mnoha zemích existují systémy pracovních soudů, které na žádost odborových svazů a jejich členů rozhodují o případech porušení zákona ze strany zaměstnavatelů.

Ve většině zemí podporují kovácké svazy sociálně demokratické nebo další demokratické strany, jejichž politika je zaměřena na širokou společenskou působnost. V USA podporují kovácké svazy kandidáty, o kterých věří, že budou příznivě nakloněni svazové politice a svazovému úsilí. Některé kovácké svazy mají pravicí, která zakazuje jejich pracovníkům být členy parlamentu nebo místních samosprávných orgánů, ale většina svazů věří, že je výhodné, mohou-li členové odborů vystupovat na veřejnosti.

Proces demokratického řízení ve svobodných kováckých svazech se v jednotlivých zemích v detailech liší, ale v podstatě umožňuje jednotlivým členům, aby navštívili schůze, otevřeně a svobodně na nich vystupovali a navrhovali obecnou linii činnosti a své kandidáty do voleb. V mnoha kováckých svazech existuje pravidlo, že vedení svazu, zvláště prezident, musí být voleni tajným hlasováním všech členů. Ve většině svazů volí členové delegáty do kongresu, který je nejvyšším orgánem a rozhoduje o politice svazu. Ve většině případů se tento kongres skládá z 500 až 1000 delegátů a schází se každý třetí rok. Každý kovácký svaz má detailní soubor pravidel, který udává, jak je svaz organizován a řízen, jaká jsou práva a povinnosti pracovníků aparátu a členů svazu ap. Odborový svaz pracuje nejlépe, jestliže vystupuje jednotně. Není to volný debataní kruh, ale zároveň předchází ustanovení arrogantního nebo byrokraticky centralistického řízení. Vždy je složité vytvořit takové stanovky svazu, které by členům umožňovaly demokraticky zasahovat do činnosti svazů a zároveň by udržely jednotnost svazu.

Kovácké svazy jsou přesvědčeny, že zaměstnanci firmy mají právo vědět, jak firma funguje a jakých dosahuje výsledků. Podporují tržní ekonomiku, ale tržní ekonomiku takovou, která je sociálně zodpovědná a citlivá k potřebám života zaměstnanců. Otázka druhu tržní ekonomiky je velmi složitá, ale ukazuje se, že od roku 1945 nejspěšnější tržní ekonomiky byly ty, které kladly důraz na práva zaměstnanců a celé společnosti. To znamená, že vliv odborů na úrovni závodů je velmi důležitý. Všeobecně požadavkem je, aby zástupci dělníků byli voleni do rady ředitelů závodů. Ve SRN musí být na každém závodě rada pracujících volená všemi zaměstnanci. Rady pracujících rozhodují o širokém spektru otázek, týkajících se organizace pracoviště, práce přestás atd. Také v Německu jsou zástupci svazu členy rady ředitelů. Ve Francii je zákonnou povinností každé společnosti vytvořit společnou radu pracujících a vedení, kteří rozhodují o společné politice firmy. Příma zainteresovanost zaměstnanců a svazů v procesu tvorby obecné politiky společnosti může vyústit v efektivnější práci a zlepšit pracovní podmínky zaměstnanců. Viliam HORŇÁK

Gastarbajtri v Chebu

Pokračování ze str. 1
vedení závodu, Eska hodlá ubyto- vání pro zahraniční pracovník ještě zlepšit. Nezletili Rumuni jsou ale i se současnými podmínkami spokojeni.
Přestože se ve Svaté Heleně do- sud cítí rodové svazky a odcho- od rodiny tam není příliš obvyk- lým jevem, část rumunských mlá- dežníků si už podala žádost o pro- dloužení pracovního pobytu u ná- i našinců.“ Pravdou je, že s u- a Septá se i o žádostech o azy- Eska má i nadále nedostatek lid- ťe. „Na Chebsku je to ale všeobec- ný problém. Zkuste tedy sehnat nocleh a pochopíte to,“ uvedla OI- ga Hružová. „Eska vlastní ubytov- nu nemá a tak pro gastarbajtri za- daptovala bývalé jesle. Na pokoi- z Rumunská jsou velice plní i jich však bydlí po čtyřech, nanej- měňstvávaných Vietnamců,

Zvýhodnění sponzorů

PŘI VÝPOČTU DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Poskytování darů fyzickými osobami řeší zákon o daních z příjmů č. 286/1992 Sb. v § 15 odst. 8. Od základu daně lze odečíst do určité výše hodnotu darů poskytovaných obcím a právnickým osobám se sídlem na území ČSR na vymezené účely. Odečítaná částka musí jako úhrnná hodnota darů přesáhnout 2 % základu daně nebo 1000,- Kčs. Maximálně je možné odečíst 10 % ze základu daně.

Vymezené účely, na které lze odečítatelné dary poskytovat: financování vědy a vzdělání, kultury, školství, na požární ochranu, na podporu a ochranu mládeže, na účely sociální, zdravotnické,

ekologické, humanitární, charitativní, náboženské, pro státem uznané církve a náboženské společnosti, tělovýchovné a sportovní.

Zvýhodnění sponzorů při výpočtu daně z příjmů právnických osob.

Poskytování darů právnickými osobami řeší zákon o daních z příjmů č. 286/1992 Sb. v § 20 odst. 4. Podmínky pro poskytování darů jsou stejné jako u fyzických osob. Rozdíl je v částce o kterou lze snížit základ daně. Hodnota jednoho daru právnické osoby musí pro účel odečtení činit alespoň 2000,- Kčs. V úhrnu lze odečíst nejvýše 2 % ze základu daně.

Přehled: od do
fyzické osoby: více než 1. 2 % základu anebo maximálně
2. 1000,- Kčs 10 % základu
právnické osoby: každý dar alespoň 2000,- Kčs maximálně
2 % základu

Ing. L. Adámková, odbor mezd OS KOVO

Právní poradna

● V pracovní smlouvě mám jako sjednaný druh práce uvedeno specialista a současně i vyšší mzdy. Ze zápisu z porady ředitele jsem se dozvěděl, že jsem od 1. 12. 1992 převeden na funkci asistenta a současně mi bylo ústně oznámeno, že od uvedeného data se mi vzhledem k převedení snižuje mzda i osobní ohodnocení. Přezrazení organizace zdůvodňuje moji údajnou absencí na pracovišti. Byl jsem však na ošetření u lékaře. Je postup organizace správný?

Podle předložených materiálů i údajů uvedených ve vašem dopise vás organizace skutečně k datu 1. 12. 1992 převedla na jinou práci. Podle současné platné právní úpravy může však ke změně pracovních podmínek sjednaných v pracovní smlouvě, a takovou je i stanovení jiného druhu vykonávané práce, zásadně dojít pouze dohodou organizace a pracovníka. V paragrafu 37 zákoníku práce jsou sice stanoveny důvody, kdy organizace je povinna, případně oprávněna, převést pracovníka na jinou práci, a to i bez jeho souhlasu, ale na váš případ se uvedené ustanovení nevztahuje. Převedení na jinou práci bez souhlasu pracovníka bylo by, krom případů uvedených v již citovaném § 37 ZP, „nucenou prací“. A zákaz nucených prací je zakotven nejenom v zákoníku práce, ale i v článku 9 Listiny základních práv a svobod uvozené ústavním zákonem č. 23/1991 St. i úmluvou Mezinárodní organizace práce č. 29.

Ve vašem případě organizace porušuje pracovní smlouvu i v té části, kde je sjednaná výše mzdy pracovníka. I tato jednostranná změna pracovní smlouvy, stejně tak jako změna druhu práce, je neplatná.

Můžeme vám doporučit oznámit uvedené skutečnosti organizaci s tím, v souladu s § 35 zákoníku práce je povinna předložit vám práci podle pracovní smlouvy a za vykonanou práci vyplácet sjednanou mzdu. Současně se můžete obrátit se žádostí o pomoc na výbor vaší základní odborové organizace, případně na příslušný úřad práce či ministerstvo práce a sociálních věcí republiky, které jsou oprávněny kontrolovat dodržování pracovních předpisů.

Závěrem ještě k vaší absenci je třeba upozornit, že pracovník je povinen včas požádat organizaci o poskytnutí pracovního volna je-li mu předem známa překážka v práci, jinak je o ní povlna uvědomit organizaci bez zbytečného průtahů. [ANo]

● Jeden náš člen by si chtěl pronajmout a provozovat rekreační zařízení patřící naší odborové organizaci. Potřebujeme k pronájmu živnostenské oprávnění?

Je-li rekreační zařízení ve vašem vlastnictví, můžete s ním volně nakládat. O využití by však, podle našeho názoru, měla rozhodnout členská schůze či konference, nedelegovala-li toto oprávnění na výbor základní organizace.

V případě, že by rekreační zařízení bylo pronajato, aniž by nájemci byly poskytovány jiné než základní služby spojené s pronájmem, nejedná se o živnost ve smyslu zákona č. 455/1991 St. o živnostenském podnikání. V případě, že by však byly poskytovány i další služby, například praní prádla ap., bylo by třeba získat živnostenské oprávnění. Za základní služby spojené s pronájmem se považuje např. vytápění, odvoz odpadků, dodávka vody a podobně.

Je třeba upozornit, že pronájem může splňovat znaky podnikání a v tom případě bude třeba dodržovat jednotlivá ustanovení příslušných právních předpisů, v prvé řadě daňových. [ANo]

● Je přiděl do FKSP nebo sociálního fondu nějak limitován?

Přiděl do FKSP zřízeného podle vyhlášky č. 210/1989 Sb. je limitován zdola, a to výší 2 % z ročního objemu mzdových prostředků zúčtovaných v běžném roce fyzickým osobám, které jsou k organizaci v pracovněprávním nebo obdobném vztahu, nejmenší však 760,- Kčs na pracovníka ročně. Výše přidělu není nikterak limitována shora. Vyhláška 210/1991 Sb. se však nevztahuje na akciové společnosti. Proto přiděl do sociálního (nebo jakkoli jinak nazvaného) fondu akciové společnosti není obecně závazným předpisem nikterak limitován ani dolní, ani horní hranicí. Výši přidělu je tedy třeba nasmlovovat v kolektivní smlouvě. [APA]

● Musí být FKSP veden na samostatném účtu?

Vyhláška č. 210/1989 Sb. ukládala státním podnikům povinnost vést FKSP na samostatném účtu. Tato povinnost však byla zrušena Nařízením vlády č. 577/1990 o finančním hospodaření státních podniků, kde se v § 5 odst. 3 praví, že „peněžní prostředky může podnik ukládat na jednom nebo více vkladových účtech.“ Pro jiné formy organizace žádný předpis tuto záležitost neřeší. [APA]

● Jakou odměnu lze vyplátit hospodáři závodního výboru OS KOVO?

Určené výše odměny hospodáře, jakož i dalších osobám, které vykonávají nějakou činnost pro zákl. organizaci odborů (knihoč. apod.), je plně v kompetenci ZO. Pravidla by měla být stanovena v zásadách hospodaření ZO schválených na členské schůzi (konferenci) jednotlivých ZO. Vodičům mohou být vzorové zásady pro hospodaření ZO uveřejněné v Informačním zpravodaji KOVO 1/1991.

● Jaké dani podléhá odměna vyplacená hospodáři ZO OS KOVO?

Odměna hospodáře či jiné pracovníci (pracovníkovi), kteří vykonávají nějakou činnost pro ZO, se zdaňuje samostatně, tedy odděleně od mzdy, a to sazbou 10 %. Upozorňuji, že s jedná o odměnu poskytnutou z odborových prostředků. [APA]

● Chtěl bych ukončit pracovní poměr a organizace mi dala dvouměsíční výpovědní lhůtu. Nelze tuto lhůtu zkrátit? (Pracovník z Avie)

Dvouměsíční výpovědní lhůta je zakotvena v § 45 zákoníku práce. Zkrátit by jí bylo možné pouze dohodou mezi organizací a pracovníkem, nešlo by pak tedy o skončení pracovního poměru výpovědí, ale dohodou. Není-li však organizace přístupná dohodě, nelze toto ustanovení zákoníku práce obejít. Jedinou další možností by bylo okamžité zrušení pracovního poměru ze strany pracovníka, ale to je možné pouze v případě, že pracovník nemůže podle lékařského posudku dále konat práci bez vážného ohrožení svého zdraví a organizace jej nepřevzala v době 15 dnů na jinou, pro něho vhodnou práci.

Důchod nebo podporu?

„Mám dva roky do důchodu a přišel jsem o zaměstnání. Mohu si vybrat mezi předčasným důchodem a podporou v nezaměstnanosti? Úřad práce mne již poslal do třinácti organizací, ale všude mne odmítli. Chtěl bych proto požádat o mimořádné poskytování starobního důchodu, ale úřad práce mi nechce dát potvrzení, že pro mne nemá vhodné zaměstnání. Bez něho si o důchod žádat nemohu!“

Takovéto dotazy a stesky slyšáme často. Při absenci informovanosti občanů o jejich právech při ztrátě zaměstnání a o jejich nárocích jako uchazečů o zaměstnání ze strany státu i ze strany zaměstnavatelů se občané obracují na odborové funkcionáře. Především jim, ale i dalším členům odborového svazu, kteří se dostanou do takové situace, je určena tato informace.

● PRAXE NA ÚRADECH JE RŮZNÁ.

Může si občan vybrat mezi mimořádným poskytováním starobního

důchodu, jak se tzv. předčasný důchod správně nazývá, a hmotným zabezpečením poskytovaným uchazečům o zaměstnání, jak se správně označuje podpora v nezaměstnanosti? Rozhodně však praxe úřadů práce je různá, jak dokazují zkušenosti uchazečů o zaměstnání. Většina úřadů „nedělá problémy“ a potvrzení občanům, kteří to mají do důchodu „za pár“ vydá. Některé hned na základě seznamu vhodných pracovních míst, které jsou na úřadech práce k dispozici, jiné na základě neúspěšného pokusu občana, například u dvou či tří zaměstnavatelů.

Lze se však setkat i s takovými případy, o nichž byla zmínka v úvodu. Občanovi, jehož úřad práce poslal do třinácti organizací, a i když jeho pokusy skončily všude neúspěchem — na zadní stranu tiskopisu „Doporučení uchazeče o zaměstnání“ mu zaměstnavatelé napsali „vzhledem k věku neperspektivní“ a pro počítací zaštrli magickou čtyřlístku, tedy přeloženo do lidské řeči „uchazeč nebyl přijat“ — potvrzení o tom, že pro něho vhodné zaměstnání nemá, úřad práce odmítl vydat.

Tento občan — šlo o projektanta, ale podobné zkušenosti mají i občané jiných profesí — bez prostředků nezástane. Jestliže se úřadu práce do 7 kalendářních dnů od podání žádosti o zprostředkování zaměstnání nepodaří vhodné zaměstnání občanovi zprostředkovat, je povinen poskytovat mu hmotné zabezpečení jako uchazeči o zaměstnání. Samozřej-

mě za předpokladu, že splňuje podmínky pro hmotné zabezpečení, tj. především tu, že celková doba jeho zaměstnání v posledních třech letech před podáním žádosti o zprostředkování činí alespoň dvanáct měsíců.

Přesto se tyto občané po opakovaných neúspěšných pokusech ptají, proč a jak ještě dlouho budou chodit „s čepicí v ruce“ po organizacích hledat místo, když splňují podmínky pro mimořádné poskytování starobního důchodu — získali alespoň 25 roků zaměstnání, do dosažení věkové hranice po nárok na starobní důchod podle zákona o sociálním zabezpečení jim chybí nejvýše dva roky a jejich zaměstnání skončilo z organizačních důvodů, kdy jim úřad práce vydá potvrzení, že jim nemůže zajistit vhodné zaměstnání?

● ZÁKON TO NESTANOVÍ.

V této souvislosti je nejčastějším dotazem, zda je někde uložena úřadu práce povinnost vydat občanovi, který neúspěšně absolvoval několik pokusů najít vhodné zaměstnání a splňuje podmínky pro mimořádné poskytování starobního důchodu, potvrzení o tom, že úřad pro něho vhodné pracovní místo nemá, aby si mohl zažádat o důchod.

Na to je však jednoduchá odpověď. Zákon o zaměstnanosti ani žádná jeho novela ani žádný jiný právní předpis nic takového úřadu práce nestanoví. Je na úřadu práce, aby sám uznal zbytečnost dalších pokusů najít vhodné pracovní místo, a potvrzení vydal. Přitom vydat takové potvrzení často záleží na tom, jak se na tento problém dívá referent, který zprostředkovává občanovi zaměstnání.

● ZVÝŠENÁ PÉČE PŘI HLEDÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ.

V zájmu objektivnosti je třeba uvést, že zákon o zaměstnanosti na tyto občany zvýšenou péči přece jen pamatuje. Stanoví totiž, že při zprostředkovávání zaměstnání se věnuje zvýšená péče těm občanům, kteří pro svůj zdravotní stav, věk, mateřské poslání, nebo z jiných vážných důvodů tuto zvýšenou péči potřebují. Z hlediska věku sem patří uchazeči o zaměstnání starší padesáti let. Zákon stanoví povinnost i zaměstnavatelům v tom smyslu, že jsou povinni na základě vyzádní územním orgánem práce vybrat z hlášených volných pracovních míst vhodná místa pro tyto uchazeče o zaměstnání.

● DRÍVE OBČAN MOŽNOST VOLBY MĚL.

Po přijetí zákona o zaměstnanosti v roce 1991 byla praxe jiná. Ten, kdo splňoval podmínky pro poskytování mimořádného starobního důchodu a rozhodl se o něj požádat, potvrzení o úřadu práce obvykle bez problémů dostal. Některé úřady práce dokonce na možnost využít práva požádat si o mimořádné poskytování starobního důchodu občany samy upozorňovaly.

Pokud se však občan rozhodl tohoto svého práva nevyužít a o důchod nepožádal, nezuly jej úřady práce do evidence uchazečů o zaměstnání, a splňoval-li podmínky pro poskytování hmotného zabezpečení, poskytovaly mu je jako kterémukoli jinému uchazeči o zaměstnání.

● JAKÁ JE PRAXE DNES.

Dnes ten, kdo splňuje podmínky pro mimořádné poskytování starobního důchodu včetně podmínek, že pro něho úřad práce nemá vhodné zaměstnání, sice může být vzat do evidence uchazečů o zaměstnání, když nepožádá o důchod, a úřad práce mu bude zprostředkovávat vhodné zaměstnání, ale hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání mu neposkytne. Je vhodné připomenout, že hmotné zabezpečení se poskytuje po dobu prvních tří měsíců ve výši 60 % a po dobu dalších tří měsíců ve výši 50 % čistého výdělků, který měl občan v posledním zaměstnání.

JUDr. Zdeněk Hájek (Pokračování příště)

Strípky ze závodů

Zaručená mzda bude po novu v trhu zběhlý management, který by nahradil ten současný, který je osobně (až na některé výjimky) považují za nesmírně schopný a obětavý, ale bohužel stárnoucí — pak Nová huť zahyne na jeho nedostatek, nepřipravenost, neschopnost.

Karel Macura, předseda POR — Týden v NH — Ostrava 5. 11. 92.

Možnost přivydělat si se nabízí v těchto dnech zaměstnancům nevyrobní sféry naší akciové společnosti ve všech střediscích závodu O1... K tarifní mzdě za odvedenou práci vám bude vyplacena ještě mimořádná odměna 100 Kčs za každé dvě odpracované směny.

Kontakt, EP Hlinsko, 13. 11. 92.

... příští rok... zejména velké podniky budou nuceny propustit dvacet až třicet procent zaměstnanců. Nezaměstnanost je jen odloženým problémem, neboť dosud nikdo naplno neřekl, že je konec se smířlivou politikou. Na možnost skutečného výbuchu upozorňují jen odbory a úřad práce.

Montér, HM Ostrava, 10. 11. 92. Dalším tvrdým oříškem je ochrana odborových funkcionářů, jejich uvolňování pro odborovou činnost a školení a materiální zabezpečení činnosti odborových organizací v Nové hutě, a. s. V neposlední řadě nebude snadné najít kompromisní řešení ani v otázce publikování v podnikovém časopise Týden v NH a jeho vydávání.

Z informací o projednávání kap. BPKS v NH, Týden v NH 3. 12. 92.

TRATOVÉ PŘEDPLATNÍ JÍZDENKY PLATNÉ OD 1. 1. 1993

Číslo pásma	Vzdálenost km	2. vozová třída osobních vlaků a rychlíků				Srovnání obyčejné jízdné
		týdenní		měsíční		
		jednosměrová	obousměrová	jednosměrová	obousměrová	
1	1 - 5	8,-	16,-	30,-	60,-	2,-
2	6 - 10	9,-	18,-	34,-	68,-	2,-
3	11 - 15	16,-	32,-	61,-	122,-	4,-
4	16 - 20	19,-	38,-	72,-	144,-	4,-
5	21 - 25	26,-	52,-	99,-	198,-	8,-
6	26 - 30	32,-	64,-	122,-	244,-	8,-
7	31 - 40	38,-	76,-	144,-	288,-	10,-
8	41 - 50	48,-	96,-	182,-	364,-	12,-
9	51 - 60	60,-	120,-	228,-	456,-	16,-
10	61 - 80	72,-	144,-	274,-	548,-	20,-
11	81 - 100	95,-	190,-	361,-	722,-	22,-
12	101 - 120	105,-	210,-	399,-	798,-	24,-
13	121 - 140	115,-	230,-	437,-	874,-	28,-

Cena přenosné tratové předplatní jízdenky se rovná trojnásobku ceny předplatní tratové jízdenky na jméno držitele.

Ještě ke slevám ČSD

O připravovaných změnách ve slevách jízdného, jsme vás informovali ve 45. čísle Kováka. Na tiskové konferenci k této problematice představitelé ústředního ředitelství ČSD podali doplňující informace, včetně přesných cen tratových předplatních jízdenek dle příslušných pásem (viz tabulka) platných od 1. ledna 1993.

Zatímco v České republice je již v souvislosti s cenovým výměrem ministerstva financí rozhodnuto o zrušení dělnického jízdného a zavedení tratových předplatních jízdenek, ve Slovenské republice k tomuto rozhodnutí zatím nedošlo, byť se příslušné železniční orgány na tento krok rovněž připravují. Rozdílné podmínky v obou republikách by znamenaly,

že při jízdě do zaměstnání by se na území druhé republiky po 1. lednu platilo jízdné v plné výši.

Tratové předplatní jízdenky si budou moci cestující zakoupit buď na příslušný týden, nebo celý kalendářní měsíc. Navíc s možností výběru jednosměrové nebo obousměrové. Jednosměrové najdou uplatnění tehdy, jestliže uživatel použije při dopravním spojení železnici pouze v jednom směru. Jízdenky budou moci cestující používat na příslušném tratovém úseku v daném časovém období k neomezenému počtu jízd.

Poskytnutí jízdenek není vázáno na existenci pracovního poměru. Z technických důvodů bude po přechodnou dobu jako průkaz používána současná průkazka opravňující k poskytování dělnické sle-

vy. U starších průkazek bude povinnost doplnit rodné číslo.

Průkazky k tratovým jízdenkám vydaným před 1. 1. 1993 budou platit i nadále. Z ekonomických důvodů budou až do vyčerpání zásob tiskopisů dělnických měsíčních jízdenek a lepenkových týdenních jízdenek používány stávající druhy jízdenek, na nichž bude opravena cena.

Bude rovněž možností zakoupit přenosné tratové jízdenky v ceně trojnásobku nepřenosné, přičemž se k těmto jízdenkám nebude dávat průkaz. Tyto jízdenky budou výhodné zejména pro organizace, kde se v turnusech střídají zaměstnanci a při plnění pracovních povinností používají jako dopravní prostředek vlak.

-jen-

KOVÁK Týdeník Odborového svazu KOVO v ČSR ● Vychází čtyřikrát v měsíci ● Uzavírá vždy v pondělí ● Copyright 1992 ● Vydává Federální rada OS KOVO ve Vydavatelství a nakladatelství PRAČE ● Redakční rada: předseda ing. Zdeněk Škromach, tajemník Jan Bobek, členové — Vitězslav Pospíšil, Jaromír Dočkal, Petr Hána, Alois Jedlička, František Jenčík, Bohumil Moravec, Radko Samánek ● Šéfredaktor: Vitězslav Pospíšil ● Redaktoři: František Jenčík (pražská redakce), ing. Jan Kollár (slovenská redakce) ● Grafická úprava Radka Mrázová ● Adresa pražské redakce: Gorkého nám. 23, 112 82 Praha 1 ● Telefon: Praha — šéfredaktor 2114 2780, 2114 2445 ● Redaktor 2114 2351 ● Sekretariát 2114 2350 ● Fax (02) 2114 2350 ● Adresa slovenské redakce: KOVÁK, OZ KOVO, Vajnorská 1, 815 78 Bratislava ● Redaktor ing. Jan Kollár, 900 61 Gajary 3, Eratistava vidiek, telefon a fax: (0703) 97318 ● Cena výtisku 3 Kčs ● Předplatné ročně 144 Kčs ● Rozšiřuje a objednávkou přijímá Vydavatelství a nakladatelství PRAČE, administrace, Václavské nám. 17, 112 58 Praha 1 telefon 235 48 08, 235 37 32, linka 333 nebo 552 ● Redakci nevyžádáno rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí ● Dohledací pošta Praha 07, snížený poplatek povoleno MPS Praha, č. j. zn. P/I 6196 ze dne 9. 11. 1970. Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelství pošt Praha č. j. 1302/92-NP ze dne 6. 11. 1992. — NŠSN 0332 — 9270. 46 731